

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 1996/27
KARAR NO : 1996/70

ÖZET: Asker kişinin malûlen emekli-
liği halinde sakatlık derecesinin ve
buna göre emeklilik başlangıç tarihi-
nin düzeltilmesi istemiyle açılarda-
vanın, idari yargı yerinde çözümlen-
mesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Nurettin Adil Deste vasisi, Gülmen Serpil Deste
Davalı : T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü
O L A Y : Davacı Nurettin Adil Deste vasisi, vesayeti
altında bulunan yakınının, 4. Ana Jet. Üst Komutanlığında pilot teğmen
olarak görev yapmakta iken, 19.7.1976 tarihinde, uçuş sırasında, uçak-
ta meydana gelen bir arıza nedeniyle paraşütle atlamak zorunda kalıp
sakatlanması sonucu Hava Hastanesince "Arızası uçuşta mütevellittir.
B/16 F-1 T.S.K görev yapamaz" kararı verildiğini, davacının sakatlığı-
nın daimi olduğu, fikren ve bedenen çalışarak hayatını kazanamayaca-
ğına ilişkin hastahane raporlarına rağmen, davalı idarece adi malüllük
aylığı bağlandığını, buna karşı Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açı-
lan davada 1. Dairenin 11.11.1991 gün ve E.90/251; K.91/2460 sayılı
kararı ile bu işlemin iptal edildiği ve 6. derecede vazife malülü ola-
rak ve en son başvuru tarihini izleyen 1.1.1989 tarihinden itibaren
aylık bağlandığını ileri sürerek, malüllük derecesinindeğiştirmesi ve
vazife malülü aylığınının 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Yasası'nın 93.
maddesine göre, dilekçe verilen 29.12.1988 tarihinden 5 sene geriye,
1.1.1984 tarihine götürülmesi istemiyle 11.3.1993 tarihinde Askeri Yük-
sek İdare Mahkemesinde dava açmıştır.

ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ 1. DAİRESİ; 21.9.1993 gün ve
389-747 sayıyla; Anayasa'nın 157. ve 1602 sayılı Yasa'nın değişik 20.
maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin niteliğinin ve görevinin
belirlendiği, 20. madde de: asker kişilerin kimler olduğunun gösteril-
diği, olayda görevli yargı yerinin belirlenmesi yönünden idari işlemin
askeri hizmete ilişkin olup olmadığının saptanması için işlemin konu-
suna bakılması gerektiği, bunun saptanması için, idari işlem tesisin-
de asker kişinin askeri yeterlik ve yetenekleri, tutum ve davranışla-
rı, askeri geçmişi, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevleri,
askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri gibi
hususların göz önünde tutularak değerlendirme yapıp yapılmadığına
bakılması, bu özelliklere dayanan işlemlerin askeri nitelikli sayıl-
malarının kabul edilmesi gerektiği, işlem askeri olmayan bir makam
tarafından tesis edilmiş olsa bile durumun değişmediğinin kabul edil-

diği belirtilmiş,)dava konusu uyuşmazlıkta ise, davacının Türk Silahlı Kuvvetlerinde vazife malülü sayılıp sayılmayacağı hususunun tespiti olmadığı, bu nedenle anlaşmazlığın askeri hizmete ilişkin bulunmadığı belirtilerek, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bir kararında gösterildiği gibi, olayda davacının statüsünün değil, alacağı niteliğinin önemli olduğu yönündeki düşünce doğrultusunda, askeri hizmete ilişkin bulunmayan/işlemin genel idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı aynı istekle 29.11.1993 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 10. İDARE MAHKEMESİ; 26.3.1996 gün ve 93/1134 sayıyla; Anayasa'nın 157. maddesinde ve 1602 sayılı Yasada, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevlerinin belirlendiği, davanın, asker kişinin askeri hizmetine ilişkin bulunduğu, bu nedenle çözümünün Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle ve daha önce AYİM tarafından görevsizlik kararı verildiğinden bahisle, görevli yargı yerinin belirlenmesi istemiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiş, idare mahkemesi dosyası Başkanlığın 16.4.1996 gün ve 93/1134 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, O. Hulusi Mustafaoğlu, Ülkü Aydın, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Ertuğrul Taka ve Halit Karabulut'un katılmaları ile yaptığı 20.5.1996 günlü toplantıda, raportör Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Sinan Yörükoğlu'nun ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı yerine katılan Savcı şener Atılğan'ın idari yargı yerinin görevli olduğu yolundaki yazılı düşünceler doğrultusundaki sözlü açıklamaları da alındıktan sonra gereği görüşölüp düşünölüdü:

Anayasa'nın 157. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu, ancak askerlik yükümlölüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş; 20.7.1972 günlü ve 1602 sayılı Yasa'nın 25.12.1981 günlü ve 2568 sayılı Yasa ile değişik 20. maddesinde de aynı hüküm yer almıştır. Aynı maddeye göre Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete

ilişkin" bulunması şartlarının birlikte bulunması gerekmektedir. 1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, assubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

Yasa'nın 21. maddesinde ise, 20. maddede sayılan kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden dolayı yetki, sebep, şekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından bahisle menfaatları ihlal edilenler tarafından açılacak iptal davaları ve tam yargı davalarının Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde çözümleneceği belirtilmiştir.

Olayda, malüllük derecesinin değiştirilmesi ve aylığın ödeme tarihi başlanıcının başvuru tarihinden itibaren 5 sene geriye götürülmesi Emekli Sandığının yetkisinde bulunması sebebiyle, bu kurumdan istenilmiştir. Davacının asker kişi olduğu hususunda bir kuşku bulunmamaktadır. Kamu görevlisinin malülen emeklilik durumlarında sakatlık derecesine göre hangi derecede emekli olacakları hususu Emekli Sandığı Sağlık Kurulu tarafından, hastane raporu ve sivil-asker bütün kamu görevlileri hakkında, daha önce tüzüğüne göre hazırlanmış bulunan bir çizelgeye göre tayin ve tespit edilmektedir. Bu nedenle, malülen emekli edilmiş olan asker kişinin, sakatlık durumuna göre çizelgedeki derecesinin tespiti meselesinin askeri hizmete ilişkin bir yanı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle 1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde öngörülen "asker kişiyi ilgilendirme" ve "askeri hizmete ilişkin bulunma şartları birlikte gerçekleşmediğinden davanın çözümü idari yargının görevine girmekte, Ankara 10. İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

...../.....

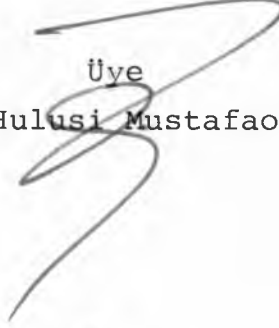
5

SONUÇ :Anlaşmazlığın niteliğine göre davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğine bu nedenle, Ankara 10. İdare Mahkemesi- nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca vaki 26.3.1996 günlü, 93/1134 sayılı başvurusunun reddine, 20.5.1996 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selçuk TÜZÜN

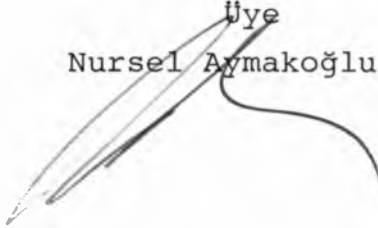
Üye
O.Hulusi Mustafaoğlu

Üye
Ülkü Aydın

Üye
Nursel Aymakoğlu

Üye
Zafer Kantarcıoğlu

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Üye
Ertuğrul Taka

Üye
Halit Karabulut

137